

[0107]

WURDSNEUPERIJEN

12. Nijfrysk *beate*, *baetsje* en *baeitsje* „bondel flaeks”.

Tige ta myn binijing hearde ik lêsten, dat in âldman to Stynsgea noch skoan it wurd *beate* ¹⁾ foar „flaeksbondel” koe. Gjin inkeld Frysk wurdboek is dy bineaming yn to finen, wylst hja ek net foarkomt yn 'e samlingen, dy't de Fryske Akademy yn it Coulonhûs gearbrocht hat. Wy meije dan ek mei rjocht en reden fan in wakker seldsum en nijsgjirrich wurd prate, alteast foar ús taelgebiet. As wy nei it komôf dêrfan sneupe, ha wy al ridlik gau yn 'e rekken, dat it de Fryske wjergera is fan in haednamme, dy't de measte Germaenske spraken hiem hawwe. Hjoeddedei libbet dit substantyf noch yn 'e tongslaggen fan Ingelân oant en mei Switserlân.

Geane wy út fan 'e tastân om 1900 hinne, dan jowt ús de *New Engl. Dict.* ²⁾ foar de Ingelske dialekten: *beat* „a bundle of flax or hemp”, dus mei deselde skriuwwize as de Fryske fariant. Byhwannear't wy dêrop fan it Britske eilân nei de Europeeske fêstewâl oerstekke, dan biskikt ús it greate Nederlânske wurdboek ³⁾ ûnderskate fynplakken fan it nnl. *boot* m., *boote* f., dêr't twa of treddeheal, bytiden ek trije hânfolle rûpele flaeks mei oantsjut wurde. It artikel yn it WNT. wurde wy fierders út gewaer, dat de bidoelde útdrukking û.o. op Skouwen, yn Gelderlân en Drinte yn 'e flaeksbou gongber is. Dy opjefte kinne wy oanfolje mei itjinge ús it proefskrift fan A.P.J. Brouwers út 1957 oer de forsprieding fan dit fakwurd fornijt. Neffens dy ûndersiker moat *boot* m. op 't heden yn West-Brabân, Dreischor en omkriten en op 'e Hollânske eilannen yn gebrûk wêze ⁴⁾. De provinsje Drinte neamt er net, alhoewol't it wurd foar dy kontrei optekene waerd fan J. Bergsma, *Wb. bevattende Drentsche woorden en spreekwijzen*, 1906, s. 66: *boot* ”bundel vlas” (Noard-Drinte en Swelo). Dat it ek yn Grinslân noch wol bikend is, die my by mounling neifreegjen bliken. It mist lykwols yn Ter Laan syn Grinslânsk wurdboek, wylst de âldere Molema it allikemin ken.

Foar Flaenderen is it subst. optekene by De Bo, *Westvlaamsch Idioticon*, s. 168, dêr't sein wurdt, dat *boot* m., *boote* f. likegoed in bondel ûnbiwurke as swingele flaeks bitsjutte kin. De skriuwer docht ús to witten, dat yn syn lân „een *boote* vlas gemeenlijk uit drie *pooten* of *singels*; en een *singel* uit twee

1) De hearen Teake Hoekema to Grins en W. Kloosterman to Stynsgea siz ik fan dit plak ôf tige tank foar har freonlike meiwurking en wichtige ynljochtings.

2) James A.H. Murray, *A New English Dictionary* I, 1888, p. 741.

3) *Woordenboek der Nederlandsche taal*, dl. III, 1902. kol. 503.

4) A.P.J. Brouwers, *De vlasserij in het Nederlands van de eerste helft der twintigste eeuw*, 1957, p. 43 en 92.

brekelingen" bistiet. As gewicht jowt er foar swingele flaeks 2 poun en 389 gram op, mei de tafoeging, dat dit eartiids 3¹/₂ of 4 poun wie. It âldere wurdboek fan L.W. Schuermans, *Alg. Vlaamsch Idiotikon* (1865-1870), s. 70, mei it *Bijvoegsel*, s. 46, bringt ús foar it Flaemsk neat fierder as De Bo.

Op ús reis nei eastliker streken bilânje wy earst by it *Bremisches Wb.* I (1767), s. 124, dat *een boot (Bote) Flass* sà omskriuwt: "bey den Landleuten ein Bündel Flachses von 60 Strehnen oder Rissen". Ryklik hûndert jier letter hat J. ten Doornkaat Koolman, *Wb. der ostfriesischen Sprache* I (1879), s. 212, itselde wurd fêstlein as *bôt* yn: "en *bôt* flas, wârvan 20 up 'n rêmel gân". Yn it *Mecklenburgisches Wb.* I (1942), spj. 1045, stiet al wer *bot*, mei de opmerking, dat in *bot* 4 oant 5 tomme tsjok wêze kin. Nei't wy noch it *Wb. der westfälischen Mundart* (1882) fan F. Woeste rieplachte hawwe, dêr't wy *bôten* m. "Pack, vom Flachs" (s. 38) fine, nimme wy ôfskie fan it Platdútske taelgebiet.

Giet men oer de grins fan it Leechdútsk nei it Suden ta, dan kin men dêr foarmen forwachtsje mei *sz*, dy't nei de Heechdútske lûdforskouwing út *t* ûntstien is. Soks komt yn dit gefal ek wer moai út, hwant A.F.C. Vilmar syn *Idiotikon von Kurhessen* (1868), s. 48, smyt *bôsze(n)* m. (komselden f) "großer Bündel Flachs" op, wylst Diefenbach-Wülcker, *Hoch-und niederdeutsches Wb.* (1885), s. 282, *bôszten* m. foar Midden-Dútsklân hawwe. Noch fierder súd-oan komme wy torjochte by it *Elsässisches Wb.* fan E. Martin-H. Lienhart, dl. II (1907), s. 102, dêr't it subst. biskreaun stiet as *bose*" „bondel flaeks, bosk wylgen tiennen". Yn it Beijersk waerd it ek brûkt as *bôßen* m.f. „bondel rûpele flaeks", lyk as men oan J.A. Schmeller, *Bayerisches Wb.* I (1939), spj. 294, sjen kin. Ear't wy it Dútske ryk forlitte, stelle wy noch fêst, dat H. Fischer yn syn *Schwäbisches Wb.* I (1904), spj. 1310: *bos*^e m. "bosk, bondel, skeaf" optekene hat. Wy bislute nou dit hyn ofte nei net folsleine oersjoch oer de hjoeddeiske Dútske tongslaggen mei in oanhael út it *Schweizerisches Idiotikon* IV (1901), spj. 1729: *bösse*" m. (komselden f.) "Bundel von geklopftem Hanf", yn guon kontreien ek „Flachsbündel".

It seit himsels, dat by yngeande stúdzje fan alle Germaenske talen en tongslaggen noch wol mear foarmen foar it ljocht komme sille. It is my hjir lykwols net to rêdden om in dialektgeografysk ûndersiik, mar om de ôflieding fan it Fryske *beate* en dan kin it mei de boppesteande kar út 'e hjoeddeiske geaspraken wol ta, leau'k.

As wy fierders neisneupe, hokker foarmen as der út 'e midsieuwen biwarre bleaun binne, dan fine wy yn it Middelnederlânsk *bôte* 1) "reaf flaeks", dat him yn it iere Nij Nederlânsk fuortset as *bôte vlasses*, "colligatura lini" [bondel flaeks] yn G. van der Schueren, *Theuthonista* (út 1477) 2). Foar it Middelleechedútsk is it wurd allyksa oerlevere as *bôte* "Bündel (Flachs)", mei it forlytsingswurd *bötken*, by A. Lasch en C. Borchling 3). It wurdboek fan M. Lexer 4) docht útwizing, dat it Middelheechdútsk ús substantyf koe yn 'e

1) J. Verdam, Middelnederlandsch woordenboek. 1932, p. 112.

2) G. van der Schueren's *Teuthonista* of *Duytschlender*, uitgeg. d. J. Verdam, 1896, p. 61.

3) A. Lasch u. C. Borchling, *Mittelniederdeutsches Handwörterbuch*, 1928 -, Sp. 333.

4) M. Lexer, *Mittelhochdeutsches Taschenwörterbuch*, 26. Aufl., 1956, S. 25.

foarm fan *bôze* swm. "Flachsbündel, Bündel". De âldste fynplakken biskikt ús it Aldheechdútsk ¹⁾ mei *bôzo* m., dat foar 't earst yn stikken út 'e 9de ieu forskynt.

De ôflieding fan dit rounom forsprate rispurd jowt aldergeloks gjin swierrichheden. Alle farianten yn 'e Germaenske spraken binne fuortkommen út oergerm. **bauta(n)-*, in swakbûgde manlike haednamme, hearrende by it tiidwurd **bautan* "slaen, stjitte" = âldnoarsk *bauta*, âldheechd. *bôzan*, middelheechd. *bôzen*, middelned. *bôten*, nijned. *bo(o)ten*, ags. *beatan*, nijing, *to beat*. Dit subst. **bauta(n)-*, dêr't âhd. *bôzo*, mhd. *bôze*, nhd. *Boße*, mnd. mnl. *bôte*, nnl. *boot*, ing. dial. *beat* op tobekgeane, hie him yn it Aldfrysk neffens it boekje ta **bâta* ûntjaen moatten. Ommers, oergerm. *au* waerd fan 'e âlde Friezen ta *â* forinkellûde, as der alteast net in *i* of *j* yn it folgjende wurdlied stie ²⁾. Spitigernôch is **bata*, dat in swak masc. west ha sil fan it slach fan *balka* "balke", *bata* "bate, foardiel", *boga* "bôge", *Galga*, "galge", *lappa* „lape", *lippa* "lippe", *maga* "mage", *mûla* "mûle", *noma* "namme", *walla* „wel(le)" ensfh., út âldfryske teksten net bikend, mar âl ha wy it nijfryske *beate* oer, dat jit yn it ûnthâld fan guon wâldtsjers libbet. Dat *beate* út **bâta*, ûntstien is, hat winliken gjin biwiis fanneden, om't de âldfryske *â*, sa't elt-senien wit, him yn it hjoeddeiske Frysk ornaris fuortset as *ea*, forlykje: *âge* > each; *âre* > ear; *bâm* > beam; *blât* > bleat; *brâd* > brea; *dâd* > dea(d); *drâm* > dream; *grât* > great; *hâp* > heap; *kâp* > keap; *lân* > lean; *lâd* > lead; *-lâs* > -leas; *râd* > read; *sâm* > seam; *slât* > sleat; *strâm* > stream, om mar in rychje fan 'e ienfâldichste foarbylden to neamen. Sadwaende komme wy ta it bislút, dat it to Stynsgea út 'e folksmûle opheinde *beate* it bistean fan in âldfrysk *bâta* „bondel flaeks" biwiist.

Neffens de wenstige opfetting soe de oarspronklike bitsjutting fan germ. **bauta(n)-* „hwat slein wurde moat" west ha. Nou is der lykwols in jiermannich lyn in stúdzje útkommen fan Torsten Dahlberg, dy't û.o. it mhd. *bôze* wiidweidich bisprekt ³⁾. De skriuwer fan dy forhanneling kin net yn 'e âlde forklearring meigean. Hy wol hawwe, dat wy it wurd allinne mar útlizze meie as "itjinge in slach (of stjit) krige hat" (s. 33) "en dan hwat mei stjitten (b.g. troch in hântaest) gearbrocht of gearfandele is, bondel, skeaf, heap". Alhoewol't it oan 'e ôflieding neat ôfdocht, is it dochs net ûntsjustich en gean hjir elkes op de bitsjuttingsûntjowing yn.

De skiednis fan 'e flaeksbou wurdt wei yn 'e skimer fan 'e tiden. Ieuwen en ieuwen foar ús jiertelling binne de minsken (b.g. de Egyptners) al mei it forarbeidzjen fan flaeks bigoun ⁴⁾. It mei bikend wêze, dat de Germanen, doe't se yn it ljocht fan 'e histoarje kamen, it flaeksjen en linnenmeitsjen ek al ûnder 'e slach hiene. Hja koene sels twa eigen wurden foar dy rizelige plant, to witten *flaeks* [âldfrysk *flax*, ags. *fleax*, mnl. mnd. *vlas*, âldheechd. *flahs*] en it yn

1) O. Schade, Altdeutsches Wörterbuch I, 1872, S. 81.

2) W.L. van Helten, Altostfriesische Grammatik, 1890, § 23a.

3) Torsten Dahlberg, Mittelhochdeutsch *wurpôz* 'radix', *bôze* 'Flachsbündel', *boz* 'Stoss'. Geographie und Etymologie. Stockholm 1955, S. 29 ff.

4) Sjoeh A.P.J. Brouwers, De vlasserij in het Nederlands van de eerste helft der twintigste eeuw, p. 5.

herl ¹⁾ „flaekshael”, nnl. *harrel* fuortlibjende âldheechd. *haro*, mhd. *har*, nhd. *Haar*, âldnoarsk *horr*, Deensk *hor*. It leit dus yn 'e reden, dat party nammen fan boere-ark en forskate oare wurden, dy't by it flaeksjen brûkt waerden, fan Germaensk komôf wêze sille.

As nou **bautan* “slae” bitsjut, dan hat sûnder mis de âldste bitsjutting fan *beate* <**bâta* <**bauta(n)*- “slach” west. It is wier sa nuver net, dat de lju yn in fier forline fan in *beate* flaeks, eigtl. in *slach* flaeks, praetten. Der binne ommers genôch soksoarte bineamingen oan to wizen, dy't mei tiidwurden lyk as *slae*, *werpe*, *smite*, *smakke*, *stjitte* gearhingje. Sa hawwe wy it hjoeddedei noch oer in *slach* hea, as wy in *swé* bidoele: fierders oer in *werp* reid, dy't neffens it Frysk-Ned. wurdboek²⁾ fan 'e Akademy gelyk is oan 2 reidskeaven. As útdrukkings foar ‘in heap’, ‘in mannichte’ kinne wy, al is it ek yn oar forbân, allyksa de wurden in *smite*, in *smeet*, in *smak* en in *stjitsje* brûke.

Der soe faeks ien tsjin dy forklearring ynlizze kinne. dat it flaeks net ‘slein’, mar ‘lutsen’ of ‘tept’ wurdt. Dat hâldt grif foar de ieuwen, dêr't wy eat fan witte, mar dat hoecht dêrom noch net foar it ier-Germaenske tiidrek to jilden. De Switserske pealhûsbouwers is bygelyks fan bikend, dat hja in oerjierske flaeksplant koene, dêr't de halen boppe de groun fan ôfsnien wurde moasten. Ik fiel sadwaende it meast foar de útliz, dy't de Sweedske ûndersiker Dahlberg jown hat, al kin ik my mei syn omskriuwing “das stossweise Zusammengebrachte oder Zusammengeraffte” net alhiel forienigje. Under alle risp- en meanwurden liket my it bigryp ‘slach’ nou ienris in fanselsheit ta.

Dat der âldtiids in Fryske haednamme **bâta* west hat, dy't as *beate* yn 'e tongslaggen fan 'e Wâlden opdûkt, kin ek noch op in oare wize wiermakke wurde. Dr. J. Botke, dy't yn syn boek oer Dantumadiel de flaeksbou en alles hwat der mei mank is, moai krekt biskreaun hat, neamt dêr û.o. it wurd *baetsje* ³⁾, dat yn 'e bisteande wurdboeken mist. Om't it op 'e bitsjutting fan dit fakwurd oankomt, helje wy út it niisneamde wurk dit eintsje oan: “By it tappen waerden de halen út 'e groun litsen. De hânfolen waerden krúslings op-inoar lein. In 14 ef 16 hânfolen wier in *baetsje*. In jonge pakte it *baetsje* op mei de earm ûnder it krús (d.w.s. fen it *baetsje*), det de hânfolen op hjar sels bleauwen. Hy brocht se den by de *rûpelbank*, hwent hjir yn 'e Wâlden waard it flaeks daliks rûpele en net earst yn skûnen set”. Oant safier Dr. Botke. It fan him optekene *baetsje* kin neffens my oars neat wêze as it forlytsingswurd fan *bate*, dat op âldfrysk **bâta* tobekgiet. It stamlûd fan *baetsje* wiist út, dat wy hjir mei in tige âlde foarm to krijen hawwe. Ommers, de âldfryske *â* is yn in letter tiidrek hjir net ta *ea* wurden en allikemin hat de oarspronklike *î* fan 'e forlytsingsútgang ynfloed op 'e stamme hawn. Nou seit it lêste argumint it measte net, hwant de âldfryske forlytsingswurden binne minmachtich en yn 'e al oerlevere foarmen fan 'e oarkonden, lykas *butken*, *buttien* “botsen” en *ortyen* “oartsen”, is gjin spoar fan i-umlaut to bikennen. It lêste forskynsel hawwe wy yn dit gefal gjin hâld oan, dat sadwaende kinne wy dat mar better net telle. Nammersto wichtiger is it lykwols, dat hjir gjin oergong *a > ea*

1) Noch yn *flaeksharl* = flaekshael (W. Dykstra. Fr. Wb. I, 362).

2) Frysk Wurdboek I (Fr.-Ned.), 1956, s. 577.

3) J. Botke, De gritenij Dantumadiel, 1932, s. 137.

pleats hawn hat. Dêr meije wy út ôfnimme, dat de fokael fan it seldsume *baetsje* foar in oerbliuwsel út 'e âldfryske tiid oanmurken wurde moat.

Nou't wy *beate* en *baetsje* bisprutsen hawwe, is it saek, dat wy noch in trêdde foarm op 't aljemint bringe. Waling-om en syn meiwurkers, dy't wol mear nijsgjirrige wurden fêstlein hawwe, skriuwe yn har wurdboek, dl. I, 65: „*baeitsje* (Oostelijke Wouden), s. hoopje van 8 kruislings over elkander gelegde handvollen vlas (bij het vlastrekken)”. As foarbyld fan it gebrûk litte se dêroan folgje: „flaeksteppe foar in heale sint it *baeitsje*” (hwat doedestiids it gewoane lean wie). Alderearst falt it ús op, dat der hjir fan 8 hânfolle flaeks praet wurdt, dy't meiïnoar in *baeitsje* foarmje, krekt lyk as yn 'e opjefte út Stynsgea in selde tal in *beate* útmakket. Nou't wy it dochs oer bisûnderheden hawwe, dy't ús út it neamde wâlddoarp trochdien waerden, is it de baes en jow dy allegearre hjir in plak: „It flaeks, dat mei de hannen út 'e groun lutsen wurdt, moat altiten krúslings oerïnoar lein wurde. Dat is makliker foar it fuortsjouwen. Yn 'e flaeksbou gouwen 8 hânfolle flaeks foar 1 *beate*, 10 *beaten* wiene 1 *bindel*, wylst 32 *bindel* foar 1 *baeitsje* rekkene waerden. Sawol in *beate* as in *bindel* wie flaeks mei it sied der noch yn”. It gewicht fan in *bindel* wie neffens de ûnderfrege persoan 6 poun en 2 ûns en fan in *baeitsje* 205 poun. Dêr kinne wy sadwaende út opmeitsje, dat 1 *beate* 3,2 ûns woech en 1 hânfol 0,4 ûns.

Sûnder mis hingje *beate*, *baetsje* en *baeitsje* meiïnoar gear. Dat in *baetsje* neffens Botke de oantsjutting is fan 14 oant 16 hânfolle flaeks en *baeitsje* by Waling Dykstra biskreaun stiet as 8 hânfolle, hat alhiel gjin biswier yn. Hwat dat oanbilanget, kinne wy ús biroppe op it boek fan K.J. v.d. Akker ¹⁾, dy't yn syn forhael oer it flaeksjen opmerkt: “Wanneer in dagloon werd gewerkt, en ook als in aangenomen werk niet naar de hoeveelheid vlas, welke getrokken was, werd uitbetaald, was het aantal handvollen, dat op één hoopje kwam te liggen, onbepaald. Het kon echter uit den aard der zaak niet groter zijn dan wat er in den vlasband kon saamgebonden worden. Zoo'n hoopje vlas werd aangeduid met de Friesche namen „krús” (kruis) of “broek”, woorden die geen nadere verklaring behoeven.” As it tal hânfolle, dat byïnoar boun wurdt, dus net biskaet is, stride de opjefte fan Botke en W. Dykstra ek net meiïnoar.

Der bliuwt nou allinne noch de frage oer nei de taelkundige forhâlding fan *baetsje* en *baeitsje*. De lêste foarm kin him lûdwettich ûntjown ha. Men soe dy dan, krektlyk as de njonkenfoarm *baetsje*, foar in forlytsingswurd fan âldfysk **bâta* hâlde moatte, dus oarspronklik **bâtkîn*, forlykje it middelleechdútske diminutyf *bötken*. Troch *i*-umlaut gyng de *â* fan 'e stamme letter yn *ê* oer, hwertroch de foarm *bêtkîn* ûntstie. De *k* fan 'e útgong assibilearre ta *tj*, hwat as folgjende foarm *bêttjin* opsmiet. Nou hat de *ê* yn it Frysk wol faker oanstriid om ta *ei* to wurden, forlykje yn it Aldfrysk *beide* < *bêthe*; *breid* < *brêd*; *heiden* < *hêthen*; *-hey* < *-hêd*; *meide* < *mêde*; *weigaria* < *wêgaria*. Foar it Nijfrysk wize wy bûtendat noch op *betel* - *beitel*; *grede* - *greide*; *weet* - *weit* ²⁾. Dat sadwaende meije wy stelle, dat út *bêttjin* meijertiid

1) K. J. v. d. Akker, Van den mond der oude Middelzee, 2e dr., 1935, p. 75.

2) O.H. Sytstra en J.J. Hof, Nieuwe Friesche spraakkunst, 1925, s. 16, 17.

beitjin, -en fuortkommen is. It neistfolgjende stadium sil *beitje* west ha, omreden de *n* fan 'e forlytsingsútging earst nei de oarkondetiid ôffoel. Ut *beitje* kin o sa maklik *baeitje* ûntstean, in wikselfoarm, lykas wy dy ek sjogge by *blei* - *blaei*; *fleijel* - *flaeijel*; *klei* - *klai* (Holl. klauw); *meits* - *maeits*; *skreits* - *skraeits*; *sleije* - *slai* ¹⁾. De lêste oergong, dy't wy dan noch forantwurdzje moatte, is dy fan *baeitje* nei *baeitsje*, in fuortsette assibilaesje, dy't yn 'e 19de ieu har bislach krige hat. De folsleine rige fan lûdfoarmen, dy't út it forlytsingswurd fan âldfrysk **bâta* (= nijwestfrysk *beate*) fuortkommen binne, soene wy, om mar koart to kriemen, dus sa opstelle kinne: **bâtkîn* > **bêtkîn* > **bêttjîn* > **bêttjin* > **beitjen* > **beitje* > **baeitje* > *baeitsje*. Foar de ûnderskate foarmen fan 'e forlytsingsútging yn 'e rin fan 'e iuwen forwize wy nei de stúdzjes fan Löfstedt ²⁾ en Loopstra ³⁾. De oardering yn tiidsrige fan 'e oannommen tuskentrimen kin men fansels oer stride, mar dy sil dochs net in ein bisiden de wierheit wêze, tink.

Der is lykwols ek in oare en helte ienfâldiger útliz mooglik. As men der fan útgiet, dat de fan Botke optekene foarm *baetsje* goed is - en hwerom soe men dêroan twivelje? - dan soe men yn *baeitsje* in folksetymologyske forfoarming sjen kinne. Al binne de paden fan 'e folksetymology almeast ûnneigeanber, yn dit gefal soe dy ûntjowing net sa ûnbigryplik wêze. Ommers, yn 'e oanhael hjirboppe út it wurk fan v. d. Akker waerden foar it bigryp *baetsje* ek de wurden *krús* en *broek* brûkt. It jowt dêrom wis wol eigenskip, dat de flæksteppers yn in biskate kontrei in bistand en net mear forstien *baetsje* oan 'e “krús-en-broek”-terminology “oanpast” en dêr in *baeitsje* fan makke hawwe! Hoe 't it krekt yn 'e wurden gien is, sil wol gjinien mear útmeitsje kinne. Men soe de folksetymologyske forklearring hast mar foar kar nimme, dan hoecht men alteast net mei alderhanne oergongsfoarmen om to gûcheljen! Yn alle gefallen stiet it neffens my net yn 'e kiif, dat *baetsje* (*baeitsje*) by einsluten in forlytsingswurd fan âldfrysk **bâta*, nijfrysk *beate*, is. En dêr wie it my krekt om to rêdden. Doch likegoed om de oansluting fan dy wurden by de bisibbe foarmen yn oare Germaenske talen. Yn alle etymologyske wurdboeken en fierders yn aparte stúdzjes oer de faktael fan 'e flaeksbou (lyk as fan Brouwers) siket men om 'e nocht om de Fryske wurden *beate*, *baetsje* en *baeitsje*, dy't nou einlings har gerak krige hawwe. It boppesteande docht bliken oan, dat in mennich op it earste oansjen riedselige fakwurden goed yn it Germaensk biwoartele binne en in lange foarskiednis ha moatte.

1) Sytstra-Hof, o.w., s. 31.

2) E. Löfstedt, Nordfriesische Dialektstudien, 1931. S. 263.

3) J.J. Loopstra, De assiblatie in de Oudfriese oorkonden, 1935, p. 121.